

УДК 811.11-112:81'42

О. Беззубова, викладач

Національний технічний університет України «КПІ», Київ

ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІЧНО-ОПОСЕРЕДКОВАНОГО КОМУНІКАТИВНОГО ПРОСТОРУ СМС-КОМУНІКАЦІЇ (НА МАТЕРІАЛІ ТЕКСТІВ НІМЕЦЬКОМОВНИХ СМС-ПОВІДОМЛЕНЬ)

У статті розглядаються правила поведінки комунікантів у технічно-опосередкованому просторі смс-комунікації, які формують культуру смс-комунікації. Дотримання правил поведінки смс-комунікантами полегшує процес комунікації.

Ключові слова: комунікативний простір, смс-комунікація, смс-комунікант, культура смс-комунікації.

Постановка проблеми. Комунікація представляє інформаційні дії в нечіткому інформаційному середовищі. Більшу частину інформації, необхідної для своєї життєдіяльності, людина отримує з інформаційного середовища, а не з реальності. При цьому достатньо часто людське суспільство вирішує свої проблеми, видозмінюючи інформаційне середовище, що, в свою чергу, призводить до зміни в середовищі реальному [1: 161]. Новітні комунікативні сервіси, які уможливили швидкий електронний обмін інформацією, є ефективним засобом спілкування людей в усьому світі. Важливою умовою успішного здійснення комунікативного акту у віртуальному просторі є засвоєння, пристосування і дотримання особливих правил та норм поведінки, що визначаються загальноприйнятими нормами людського спілкування та переносяться з реального життя в електронне, породжуючи специфічну електронну етику – мережевий етикет в Інтернеті – нетікет (netiquette від InterNETetQUETTE) [2: 371–377].

Розповсюдження смс-повідомлень спричинило виникнення текстового етикету (textiquette) [3: 89], який корелюється з мережевим етикетом та формулюється у вигляді правил етикету для користувачів електронної комунікації, що співпадають із прийнятими в суспільстві нормами класичної пошти. Їхні відмінності та доповнення обумовлені застосуванням нових технологій та способів передачі інформації [2: 379].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню електронного етикету присвячено праці зарубіжних та вітчизняних вчених, зокрема дане питання вивчали Й. Рункель, Т. Зівер, П. Хандлер, П. Шлобінські та інші науковці.

Актуальність статті зумовлена зростаючою роллю смс-комунікації в комунікативній системі сучасного суспільства.

Мета статті полягає у визначенні особливих правил поведінки в технічно-опосередкованому просторі смс-комунікації.

Завданням статті є розглянути на матеріалі текстів німецькомовних смс-повідомлень правила поведінки смс-комунікантів.

Виклад основного матеріалу. На текстові смс-повідомлення, як й на інші новітні засоби та форми комунікації, не поширюються загальні правила їх адекватного використання, тому ми вводимо поняття «культура смс-комунікації», що включає в себе вимоги до написання смс-повідомлень, які повинні допомогти полегшити процес смс-комунікації:

– використання мобільного телефону в присутності інших є суспільно прийнятним, однак для дотримання інтересів оточуючих в громадських місцях – на заняттях, лекціях, кіно і т.д. мобільний телефон необхідно вимикати або переводити в безгучний режим. В наступному діалогічному акті спостерігаємо недотримання даного правила і його наслідки для адресата:

– Hey, hätte Bock nach C. zu fahren?

– Hallo, J. schreibt gerade eine Klausur. Der Mathelehrer

Перебування адресата на занятті, написання ним екзаменаційної роботи і заборона користуватися мобільними телефонами на занятті обумовили написання тексту реакційного смс-повідомлення викладачем адресата смс-комунікації, що засвідчує зміст тексту та вербальний підпис *Der Mathelehrer*.

– необхідно утримуватися від здійснення дзвінків та написання смс-повідомлень під час керування транспортним засобом, оскільки це спричинює розсіювання уваги водія та може призвести до дорожньо-транспортної аварії.

Наступний діалогічний акт вербально відображає наслідки читання смс-повідомлення під час водіння автомобіля – опис спричиненої адресаткою смс-комунікації дорожньо-транспортної пригоди – поцарапання нею бампера зовсім нового Audi A7:

– Na was machst?

– Bin grad auf nen Audi A7 hinten draufgefahren, weil ich deine SMS lesen wollte. Warten jetzt auf die Polizei, also ich und der schönste Mann der Welt der seiner Wut gerade freien Lauf lässt und mich – Zitat: hasst! Gut, er hat das Auto auch erst seit ner Woche. Ach, ICH HASSE DICH!!!!!!

Останнє речення тексту, яке адресатка виділила вигуком Ach на початку, семантично – дієсловом **hassen**, графічно – **написанням речення з великої літери та пунктуально – завершення речення** численним повтором знаку оклику, відображає її негативну оцінку ситуації.

– при відправленні смс-повідомлення незнайомому адресату чи знайомому адресату з невизначеного для нього номера телефону необхідно зазначити своє ім'я чи прізвище.

Наступний користувач смс-комунікації змінив контактний номер мобільного телефону, що спричинило необхідність сповістити про це друзів за допомогою смс-повідомлення як найбільш зручного способу технічно-опосередкованої комунікації:

– Das ist meine neue Nummer! :-)

– Darf ich mir den Namen dazu selbst ausdenken?

Однак невизначений номер телефону адресанта, відсутність його вербального підпису в тексті асертивного смс-повідомлення викликали в адресата труднощі із ідентифікацією особи адресанта і обумовили саркастичне забарвлення тексту реакційного смс-повідомлення.

– не слід відсилати смс-повідомлення о пізній чи ранній годині, передусім, неблизькому адресату. Наприклад, відправлене о першій годині ночі ініціююче смс-повідомлення,

текст якого є закликом про допомогу, демонструє порушення норм етикету адресантом смс-комунікації, з однієї сторони, та дружні відносини смс-комунікантів, з іншої:

– süße, bist no wach? coole party. sitz jetzt im auto und kann nicht losfahren weil ich den schlüssel nich mehr finde, hilfe!

– Danke für wecken! Wie bist du denn ins Auto reingekommen?

– du bist die beste!! schlüssel war noch im türschloss. daaaaaanke schön :D

Сарказм тексту реакційного смс-повідомлення, в якому адресатка імпліцитно допомогла комунікантові знайти ключі від машини, пов'язане з пізнім часом отримання повідомлення.

Отримання смс-повідомлення о пізній або ранній годині може викликати обурення адресата й призвести до виникнення конфліктної ситуації. Наприклад:

– [03:41] Ganz leise und unbemerkt schleicht sich diese sms unter deine decke und nimmt dich in den Arm :-* ist Sie nicht süß :-)

– [03:45] Fuck you, ich will schlafen -.-

Гучний режим надходження смс-повідомлень, надсилання адресантом о 4 годині ранку смс-повідомлення та розважальний характер тексту викликали негативну реакцію адресата.

– не варто чекати швидкої відповіді на відправлене смс-повідомлення: важливим в смс-комунікації є аспект можливості за певних об'єктивних та суб'єктивних обставин відповісти на отримане смс-повідомлення у зручний для адресата момент. Наприклад:

[19:55] Hey Mark, ist das noch deine aktuelle Nummer? Falls ja, wünsche ich dir alles Gute zum Geburtstag

[20:37] scheinbar ist das nicht mehr deine Nummer? Gut, dann kann ich dir ja endlich mal sagen, was du für ein gottverdammtes Arschloch bist. F`ck dich!!

– [20:58] Ich hatte grade Training und ja, das ist noch meine Nummer, vielen dank für die Glückwünsche und schönes Leben noch!!!

Ненадходження протягом сорока хвилин реакційного смс-повідомлення на ініціююче смс-повідомлення – привітання з днем народження, в якому адресант також експлікує невпевненість в актуальності номера адресата й імпліцитно висловлює антипатію до адресата, обумовило відправлення тексту повторного смс-повідомлення, але образливого характеру. Комунікативний акт неочікувано для адресанта закінчується реакційним смс-повідомленням адресата, яке відзначається емоційно-нейтральним забарвленням тексту та імплікацією припинення подальших відносин комунікантів. Лінійність смс-комунікації не надає можливості адресанту виправити комунікативну ситуацію.

– в смс-повідомленнях більш доречною є стислість, аніж надмірність тексту, яка може зумовлювати відправлення декількох посліп смс-повідомлень. Наприклад:

Falls ich noch einen Artikel schreiben soll,dann kann ich das erst am Wochenende machen.

Ich kann auch was zur situation der frauen in der gesellschaft machen.

Продукування посліп двох асертивних смс-повідомлень, які формують монологічний комунікативний акт, демонструє когнітивний процес – обдумування та важливість теми обговорення.

Стислість актулізує в текстах смс-повідомлень правило економії мовних засобів, що визначає випущення несуттєвої інформації шляхом синтаксичної та лексичної компресії. Наприклад:

Heute kein Unterricht, ich bin immernoch zu krank

Адресант комунікації в стислій та чіткій формі викладу інформації в смс-повідомленні сповіщає адресата про неможливість прийти на заняття, вказуючи причину виниклої неможливості.

– не дивлячись на те, що смс-комунікація є швидким способом комунікації, в смс-повідомленнях слід дотримуватися правил орфографії та граматики. Перед відправленням смс-повідомлення необхідно перечитати текст та виправити фактичні помилки при їх наявності, що потребує більше часу на здійснення комунікативного акту. Наприклад:

Lebe xxx, sei bitte um 19h zu Hause, um diese Zeit muss ich dann los. LG Olga

Поспіх адресантки при написанні тексту смс-повідомлення призвели до орфографічної помилки в слові Lebe замість Liebe.

Важливо наголосити, що найбільшу кількість помилок в смс-комунікації в межах тексту смс-повідомлення комуніканти допускають у стані сп'яніння. Наприклад:

– [01:47] Dann fahr abr vrslichtig ! Un pass af Knder auf

– [01:49] Ich glaube kaum dass nachts um 2 noch Kinder auf der Straße rumlaufen. Was wären das für Eltern?

– [02:38] Vieleict habn si sich gstritten

Тексти смс-повідомлень адресанта комунікації відзначаються великою кількістю орфографічних помилок: abr замість aber, vrslichtig – vorsichtig, un – und, af – auf, Knder – Kinder, Vieleict – Vielleicht, що однак не позначилося на успішності комунікативного акту.

– не слід зловживати великими літерами: в переписці електронною поштою, чатах та форумах прийнято вважати, що написані верхнім регістром слова відповідають крику в повсякденному усному спілкуванні. Це правило розповсюджується на тексти смс-повідомлень. Наприклад:

– ICH WUSSTE DASS DU'S IHM GESAGT HAST, ICH HASSE DICH :(

– schrei mich nicht so an ./ mein Kopf -.-

Написання **тексту ініціюючого смс-повідомлення з великої літери підсилює вербально висловлену негативну налаштованість адресанта по відношенню до адресата і невербально передає підвищений тон викладу письмової інформації. Смісл тексту реакційного смс-повідомлення демонструє відповідне задуму адресанта декодування інформації адресатом – експліцитне прохання не кричати на нього. В даному випадку маємо приклад того, як форма публікації текстів забезпечує інкультурацію нових засобів комунікації в соціальне середовище, сприяючи виникненню потреби в освоєнні навиків, що дозволяють забезпечити розуміння, інтерпретацію та оцінку постсучасних культурних кодів [4: 7].**

Написання текстів смс-повідомлень верхнім регістром адресанткою наступного діалогічного акту, яка є представницею старшого покоління та має проблеми із зором, не підпорядковане передачі підвищеного тону, а спрощує для неї процес написання та читання тексту без окулярів, що експліковано в тексті повторного смс-повідомлення:

– SIND JETZT ZU HAUSE UND GRILLEN, DU FEHLST UNS HIER IN DER MITTE

– Viel Spaß euch, wäre gerne da. Drück mal die groß-klein taste :D

– NE KANN SO DIE BUCHSTABEN BESSER LESEN, OHNE BRILLE

– економії площі, скороченню тексту смс-повідомлення та економії зусиль при написанні смс-повідомлення слугують акроніми та аббревіатури, важливою передумовою використання яких виступає здатність адресата їх правильно декодувати. Наприклад:

Hi OLGA, wollen nächsten Sa um 11 beim Italiener am Uniplatz brunchen gehen, bei interesse sag Bescheid. LG Di

Текст смс-повідомлення асертивно-комісивного та директивного прагматичного призначення характеризується наявністю в ньому лексичних скорочень: конвенційного скорочення дня тижня Sa – Samstag, скороченої формули заключного привітання LG – Liebe GrüÙe та скорочення власного імені адресантки комунікації Di – Dina.

– в письмовому мовленні комуніканти позбавлені можливості невербально реагувати на текст співрозмовника. Тому первісно у комп'ютерно-опосередкованій комунікації для передачі міміки та жестів створені спеціальні паралінгвістичні засоби – смайли – набір специфічних символів, які згодом поширилися на смс-комунікацію. Наприклад:

Du hast kein stress gemacht. Wir sind mit max nach hause gefahren und ich habe dich ins bett getragen. Keine sorge:)

Автор асертивно-директивного смс-повідомлення заспокоює та одночасно переконує адресата не хвилюватися вербальними мовними засобами *Keine sorge* та невербально – смайликом ;) . В тексті смс-повідомлення смайлик ;) зображує підморгування адресанта та демонструє його прихильність до адресата.

Таким чином, ефективність спілкування та його вплив на суб'єкта взаємодії значною мірою залежить від дотримання користувачами етичних та психологічних вимог до спілкування. Дотримання правил етикету мобільної комунікації – текстового етикету в смс-комунікації виступає критерієм культури користувача мобільного зв'язку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *Почепцов Георгий Георгиевич*. Теория коммуникации / Георгий Почепцов. – М. : Рефл-бук, Ваклер, 2006. – 656 с.
2. Энциклопедия этикета [Сост. О. И. Максименко; Худож. В. И. Сидоренко]. – М. : ООО «Издательство Астрель» : ООО «Издательство АСТ», 2004. – 511 с.
3. *Skog-Södersved Mariann*. Kommunikationsform Newsletter. Zum Zusammenspiel zwischen Sender und Empfänger am Beispiel des FOCUS-Online-Newsletters / Mariann Skog-Södersved. // Kommunikationsform E-Mail. – Tübingen: Stauffenburg Verlag, 2002. – S. 77– 92.
4. *Бондаренко Сергей Васильевич*. Особенности культуры текстовой мобильной коммуникации / Сергей Бондаренко. // Известия высших учебных заведений. Северо-Кавказский регион. Общественные науки. Спецвыпуск. – 2006. – С. 7–9.

Стаття надійшла до редакції 04.06.13

Беззубова Е., преподаватель

Национальный технический университет Украины «КПИ», Киев

ОСОБЕННОСТИ ТЕХНИЧЕСКИ ОПОСРЕДОВАННОГО КОММУНИКАТИВНОГО ПРОСТРАНСТВА СМС-КОММУНИКАЦИИ (НА МАТЕРИАЛЕ ТЕКСТОВ НЕМЕЦКОЯЗЫЧНЫХ СМС-СООБЩЕНИЙ)

В статье рассматриваются правила поведения коммуникантов в технически опосредованном пространстве смс-коммуникации, которые формируют культуру смс-коммуникации. Соблюдение правил поведения смс-коммуникантами облегчает процесс коммуникации.

Ключевые слова: коммуникативное пространство, смс-коммуникация, смс-коммуникант, культура смс-коммуникации.

Bezzubova O., teacher

National technical university of Ukraine «Kyiv polytechnic institute», Kyiv

THE PECULIARITIES OF THE TECHNOLOGY-MEDIATED ENVIRONMENT OF SMS COMMUNICATION (ON THE BASIS OF THE TEXTS OF GERMAN SMS MESSAGES)

The article considers the rules of communicative behavior in the technology-mediated environment of SMS communication, which represent the basis of SMS communication culture. Being adhered to by SMS communicants, the rules will facilitate the process of communication.

УДК 81`42

Н. Акімова, к. філол. н., доцент

ПВНЗ «Соціально-педагогічний інститут "Педагогічна академія"», Кіровоград

ВПЛИВ ОСОБЛИВОСТЕЙ МОВИ ІНТЕРНЕТУ НА ВАРІАТИВНІСТЬ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТЕКСТІВ САЙТІВ НОВИН

У статті розглядаються особливості мови інтернету, що провокують варіативність розуміння текстів сайтів новин. Визначені мовленнєві одиниці, що зумовлюють девіації у розумінні. Позиція автора підкріплюється прикладами з найбільш рейтингових українських, російських та білоруських сайтів.

Ключові слова: варіативність, розуміння, девіантні мовленнєві одиниці, сайти новин, мова інтернету, психолінгвістика.

Зростання популярності інтернету привертає до цього сьогодні вже не суто технічного, а соціального явища увагу дослідників з різних галузей знань. Проте психолінг-